

PUUPREEMIA 2005 – SOOME PARIMAD PUITEHITISED

TEKST **Urmas Oja**

Kuigi Soomes on puidust ehitamise traditsioon väga pikk, ei ole ka seal parima puutehitise preemiat eriti kaua välja antud, alles alates 1994. aastast. Siiski on see üsna pikk aeg võrreldes Eestiga. Nagu arhitektuuri keskmine tase üldisemalt, nii on ka puitarhitektuuri ja puidu kui laialt levinud, taastuva, kerge ja hõlpsasti töödeldava materjali kasutamise keskmine tase põhjanaabritel oluliselt kõrgem. Sellele on ka omalt poolt tugevalt kaasa aidanud puidualase hariduse ja koolituse järjepidev andmine ning täiustamine.

Arvukate esitatud nominentide seast pääses lõppvooru 11 parimat objekti. Neist valis oma lemmiku nii žürii kui ka interneti teel hääletanud tavainimesed.

Soome parim puutehitis 2005 on Arkkitehtitoimisto Carc Oy projekteeritud **Soome metsaurimise instituudi keskus Joensuu** ehk nn. **Metla-maja**. See on Soome esimene mitmekorruseline puidust büroohoone, mille võimsad konstruktsioonid on taolises mastaabis esimesed omasugused pioneerid.

Soome metsaurimise instituudi keskus Joensuu ehk nn **Metla-maja**.
Arkkitehtitoimisto Carc Oy.

**Püha Hendriku
oikumeeniline kabel Turus.
Sanaksenaho Arkkitehtit Oy.**

Mastaapsest hoonest leiab palju põnevaid ja nutikaid lahendusi ning ka keerulisi insenertehnilisi sõlmi. Kompleksi sisehoovis troonib tagurpidi pööratud paadi kujuline tõrvatud koosolekusaali maht, fuajees samuti vanade meresõidukite teemast inspireeritud viltused talad. Puit loob siin tööpoolest kordumatu, omapärase ja hubase töökeskkonna. Väljast suhteliselt suletud ilmega maja planeering on avatud ja dünaamiline.

Rahvahääletuse võitjaks osutus **Püha Hendriku oikumeeniline kabel Turus**. Sanaksenaho Arkkitehtit Oy projekteeritud kabel esindab selgelt kaasaget puitarhitektuuri. Kõnekas on siin eelkõige ruumitunnetus ja loomulikult materjalikasutus – puidu erinevad vormid ja pinnad muudab elavaks pidevalt muutuv valguse mäng. 12 meetri kõrgune saal tekitab kabelis miniatuurse katedraali tunde.

Turu kabelist jäi vaid kuue punktiga maha **Kärsämäki sindelkirik** (arhitektid Anssi Lassila, Jussi Tervaoja, Puustudio ja Oulu ülikool), mille mustaks tõrvatud väliskest vastandub elegantselt interjööri heledusele. Tegemist on Puustudio programmi raames peetud konkursi võidutöö modifitseeritud projektiga, mille ehitamine toimus käsitsi, 18. saj käsitöö tavade järgi ja tollal levinud tööriistadega ning praktiliselt talgute korras. Vaieldamatult moodne puitehitis on hea näide traditsioonide ja innovatiivsuse viljakast kooseksisteerimisest.

Sümpaatsena paistis lõppvooru pääsenute nimekirjast silma ka selline abstraktne „objekt“ nagu puidu kasutamine vanade majade restaureerimises. Tervitati just jätkuvat ja asjatundlikku puidu kasutamist kooskõlas aina karmistuvate tuleohutusnõuetega. Puit annab majale ikkagi hingamise, seda ei saa millegi muu samaväärsesga asendada.

Kärsämäki sindelkirik.
arhitektid Anssi Lassila, Jussi Tervaoja,
Puustudio ja Olulu ülikool.

Soomelt on meil alati midagi õppida, nagu ikka kõigil riikidel on kasulik omavahel informatsiooni ja kogemusi vahetada. Soomes on arhitektuur arenenud veidi teisi radu pidi kui Eestis, selge see. Kuid senimaani torkab silma põhjanaabrite kuidagi suurem pühedumus ja iga objekti detailideni läbi mõtlemine, komponeerimine. Selge, et seal kandis liigub ka rohkem vahendeid, kuid mõnes plaanis – näiteks puitarhitektuuri taset silmas pidades – tasub Soome endiselt ikka ja jälle eeskujuks asetada.

